

NET GEEN VEERTIG JAAR

INTERVIEW MET ALBERT WARIE, LANGST TEWERKGESTELD IN DE GENTSE FILMEXPLOITATIE : VAN 1939 TOT 1979

DOOR GUIDO DESEYN EN GERDA VERHEEKE

LATEN WE HET RIJTJE EENS DOORNEMEN. U BENT GEBOREN OP DE HOGEWEG TE GENT-SINT AMANDSBERG IN 1923 EN LIEP SCHOOL IN HET INSTITUT DE GAND, TOEN ZEKER EEN ELITESCHOOL OMDAT ER IN HET FRANS ONDERWEZEN WERD. HEEFT DAT IETS TE MAKEN MET HET FEIT DAT UW MOEDERTAAL HET FRANS IS OMDAT UW MOEDER, LÉONNE VANDAMME IN DE JAREN 1920 EEN BEKENDE BRUSSELSE TONEELACTRICE WAS?

Inderdaad, ja. Hoofdzakelijk deed ze aan toneel, o.a. in het *Théâtre des Galeries St. Hubert*. Wat ze onder andere veel heeft gespeeld is de *'Mariage de mademoiselle Beulemans'* en nog andere stukken, die ik me niet meer herinner. Ze speelde als *prima donna* *Bruxelloise* overal : in Frankrijk, Zwitserland... Dat was in de jaren twintig. Ze heeft ook heel wat platen opgenomen. Sketches. In 't Brussels dialect. Dat gebeurde bij *His Masters Voice*. Direct in Hayes, Middlesex Engeland. Enkele jaren nadien speelde ze ook in verschillende films, stille films. Dat was vóór ik geboren ben. Naar mijn weten zelfs in een stuk of drie vier, dat weet ik niet zo juist meer..

Ik heb een boek met alle persartikels over haar, van België, Frankrijk, van overal, ja. De meeste films waarin ze acteerde waren *S.K.A.P.*-producties, o.a. *'500.000 Francs'*, *'L'Héritier'* en *'Arthur fait du film'*. Alle in regie van Georges en Marcel Ketterer, met H. Grignon als cameraman, pioniers van de Belgische filmindustrie.

HOE IS ZE DAN IN GENT TERECHTGEKOMEN?

Ha, ja, dat is wat anders. Ze heeft mijn vader leren kennen. Dat zal wel in Gent geweest zijn, maar hoe dat dit gebeurd is... Toen was ik er nog niet, hé.

WAS UW VADER OOK ACTEUR?

Absoluut niet. Mijn vader, Frédéric Warie, was wat we nu een 'meneer' zouden noemen. Hij werkte voor een importfirma van hout. Hij reisde bv. naar Zweden om er hout in te kopen. Hij was er bestuurder denk ik, dat weet ik niet zo juist meer. Ik heb hem wel altijd horen vertellen dat hij per boot reisde om hout in te kopen voor een grote firma in Gent.

Wat er zeker gebeurde, is het volgende. In die tijd was een artiest aan het theater in een burgerlijk milieu niet zo 'goed gezien'. En dat is de reden waarom mijn moeder, ongelukkig genoeg, gestopt is met haar carrière toen ze getrouwd is. Mijn vader was 26 jaar ouder dan zij. Dat wil al iets zeggen. Dat was zeer spijtig. Ten andere omdat het een tijdje goed gegaan is - mijn vader had de middelen en zo - maar hij is in de jaren twintig-dertig - alles verloren door de *krach*.

Nadien moest mijn moeder uit werken gaan, o.a. als *'caissière'* in de *Capitole* en de *Idéal*. Misschien ben ik via haar later ook in de *branche* geraakt...

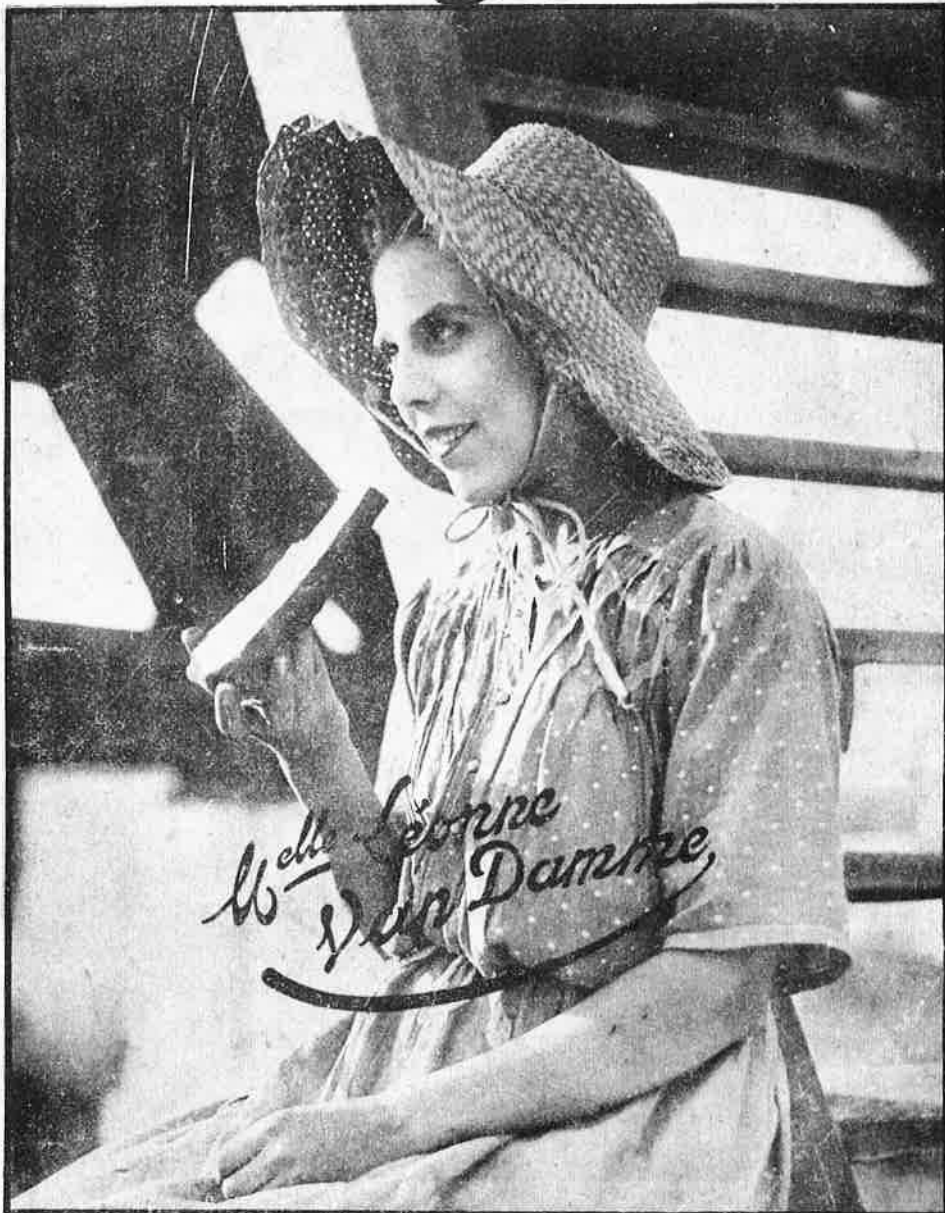
WAS HET VÓÓR DIE KRACH DAT U DAN NAAR HET INSTITUT DE GAND BENT GEWEEST?

Ik heb er langer school gelopen. Want ik kreeg nadien een studiebeurs omdat mijn ouders het niet meer konden betalen. Ik ben daar nog altijd dankbaar voor. Daarom ben ik nog altijd lid van het *Institut de Gand*, omdat ik er heb mogen van genieten.

Open de
3 Janvier 1922.

Sam le 18 Decembre 1921

Le Cinéma Belge.

Belle Femme
Van Damme

S. K. A. P.

PRÉSENTE

Sous la direction personnelle de M. G. Ketterer

500,000 Francs

Comédie écrite en 4 parties

Mise en scène de M. M. KETTERER Photographie de M. H. GRIGNON

Interprété par
Mlle M. LAHOZE, M. JAY MYERS, Mlle VANDANNE, LEBROY, DEBAR, etc.
Mlle SILVAIN DELVIL, FRANCK, HENRI, RICHARD VERINON, etc.

M. Jay MYERS

PRODUCTION

BELGE

PRÉSENTE

ARTHUR DEVÈRE

DANS

HÉRITIER

Comédie écrite en 4 parties

Mise en scène de M. H. GRIGNON Photographie de M. M. KETTERER

Interprété par
M. A. DEVERE, MARCEL, FESTEYAT, etc.
Mlle LÉONIE VANDANNE, MARIE, GUPLACH, etc., etc.

M. Georges KETTERER

PRODUCTION

BELGE

PRÉSENTE

ARTHUR DEVÈRE

DANS

ARTHUR FAIT DU FILM

Comédie en 2 parties

Mise en scène de M. G. KETTERER Photographie de M. H. GRIGNON

Interprété par
M. A. DEVERE, N. AMBROUZE, MARCEL,
ET UNE PLEIADÉ DE JEUNES FEMMES

M. Marcel KETTERER

PRODUCTION

BELGE

S. K. A. P., Rue Montagne-aux-Herbes-Potagères, 31

S. K. A. P., Rue Montagne-aux-Herbes-Potagères, 31

Vanaf 1957 was er op dit instituut zelfs een heuse filmschool, de eerste te Gent, en een zeer actieve *Ciné-Club* voor volwassenen gevestigd.

ER BESTAAT EEN INTERESSANTE FILM OVER DE SCHOOL.

Ja, van de onderwijskant uit gezien. Ik heb die film - van Jean Daskalides - uit 1958, *'Au rythme de l'école'* ten andere in mijn bezit. Vóór een jaar of twee hebben ze die uitgegeven op video. Hij oogstte veel succes. Vooral dan bij de ouderen. De kwaliteit ervan is niet fameus. Maar het blijft een fantastische herinnering voor mij.

DIE STUDIEBEURS TEN SPIJT BENT U DAN TOCH BEGINNEN WERKEN. U SCHREEF DAT U ALS LEERJONGEN BEGON IN DE 'Novy'.

Ja, maar daarvoor was ik al in de textiel terechtgekomen. Ik werkte in de UCO als *'epreuviste'* in het laboratorium. Ik moest de volledige fabricage *surveilleren*, de spoelen ophalen aan de machine, de kracht van de draad meten enz. Maar ik werkte al in de cinema,

toen al. Ik werkte van 's morgens zeven tot vijf in de UCO, de *Cotonnière de Gand*, daar waar nu de parkeerruimte van de Decascoop gelegen is. Om vijf uur trok ik dan naar een wijkcinema op de Brugse poort, de *Ciné Novy*, in de Peterse-liestraat (nu Blazoenstraat, tussen het Fonteinepleintje en de Bevrijdingslaan).

Het weekend was dat vanaf twee uur tot elf uur. Dat was zwaar.

HOE KWAM U DAAR TERECHT?

Ik heb me eerst gepresenteerd bij de Gentse Radiodistributie. Maar daar had ik op dat ogenblik niet de nodige capaciteiten voor. Dan ben ik in de cinema binnen geraakt. Misschien door een annonce of zo, ik weet het niet meer. De cinema, dat trok me aan. Dat zat misschien wel een beetje in de familie. Ik mocht er beginnen als leerjongen. In die tijd waren de mensen die in zo'n wijkcinema werkten over het algemeen elektriciens die na hun uren (- de man die me aannam had een winkel, herinner ik me nog-) 's avonds en in het weekend de 'cinema gingen doen'. Die waren natuurlijk zeer bang dat iemand de

cabine binnenkwam. Ik heb daar dan ook niets geleerd. Ik mocht er juist maar de films *bobinneren* - met de hand (want dat deed de operator niet graag) en films plakken, maar aan de projector mocht ik niet komen. Na enkele maanden kreeg ik dan 'royaal' vijf frank per uur, als helper...

WAAR WOONDE U OP DAT OGENBLIK?

Toen woonde ik op de Krijgslaan.

IN DE KRANTEN UIT DE JAREN TWINTIG, DERTIG NOEMDE DE NOVY NOG CINEMA ALHAMBRA...

Ja. Maar dat was voor mijn tijd. Ik ben er pas begonnen in '39. En toen was de *Novy* pas vernieuwd. Dat was destijds een zeer moderne cinema, met een moderne installatie. Die bestaat sinds lang niet meer...

In de week waren er voorstellingen voor 1 frank, 2 frank ('s namiddags dan). Dat waren toen zeer oude films, met kopieën die in zeer slechte staat verkeerden. Ik herinner me nog heel goed een film met Joe Brown, over een velokoers. Het ene moment zag je hem rechts - en

pag. 2

Kaft van het Interbellum film-tijdschrift 'Le Cinéma Belge' met Leonne Vandamme in haar hoofdrol als molenaarsdochter in 'L'héritier' (1921).

(verzameling Warie, Gent)

Zeldzaam publiciteitspamflet van het 'S.K.A.P.'-filmproductiehuis, één der pioniers van de Belgische film, waar bij Leonne Vandamme in drie aangekondigde films acteerde.

(verzameling Warie, Gent)

een seconde nadien aan de andere kant van het scherm. Dat versprong steeds maar. En de mensen, die protesteerden daar niet tegen. Ten andere, er waren toen nog cinema's die ik bezocht toen ik op de Krijgslaan woonde, o.a. die waar later de *Metro* geweest is - de *Vierwinden* heette die eerst, nadien *Astriden Movy*, en ook die op de Zwijnaardsesteenweg, een cinema van de coöperatieve Vooruit. Daar gaven ze 's namiddags nog voorstellingen van stomme films voor één frank. Men zat er nog op houten banken... in de jaren dertig! En 's avond was er klankfilm.

HOE WAS DE 'AMBIANCE' DAAR, HOE REAGEERDE HET PUBLIEK OP EEN FILM?

Stil. Die films hadden enorm veel succes. Bij overvolle zalen stond men soms gedurende de gehele voorstelling recht! De mensen 'profiteerden' maximaal van 'de cinema'...

IN DE WIJKCINEMA'S WAS DAT ZEKER NOG MET CENTIMES ENTREE?

Nee, eind jaren dertig, begin jaren veertig was dat al 2 en 3 frank. Het

pag. 3

De pionierstijd van de film-operator: de 'auto-cinema' voor projectie op verplaatsing.

(verzameling Blomme, Gent)

De Gentse wijkcinema's *City* (Noordstraat) en *Ideal* (Wondelgemstraat) in de jaren 1970. Beiden ondertussen gesloopt.

(verzameling Tanghe, Gent)

kostte in een wijkcinema iets goedkoper dan in de *Capitole* of zo.

STONDEN DE MENSEN IN DE RIJ AAN TE SCHUIVEN?

O ja. Op zondag stonden ze zelfs tot buiten. Juist vóór de oorlog was dat nog niet zo erg, maar eens de oorlog in volle gang, dan was dat enorm. In de *City* bv. werd zelfs 's avonds de kassa verplaatst. En tussen elke voorstelling moesten wij naar beneden om de deuren dicht te houden omdat het publiek stampte om binnen te komen. We stonden daar soms met drie om ze tegen te houden! Dat zat elke avond vol. En op zondag begon het al om twee uur: alle vier de vertoningen zaten vol, van twee tot elf!

EN HOE VERLIEP HET WERK IN DE PROJECTIECABINE?

We waren altijd met twee operators in de projectieruimte. Dat was wettelijk zo geregeld omdat de nitraatfilms zeer brandbaar waren. Wanneer die wet is ingevoerd herinner ik me niet meer - vraag me geen datum! Slechts na de oorlog is de onbrandbare acetaat-pellicule inge-

voerd. Van toen af aan stond de operator alleen in de cabine - het kon daarboven eenzaam zijn, zo'n tien uur aan één stuk....

Films waren 'toegelaten' of 'niet toegelaten'. Maar anders was geen censuur.

IN DE JAREN DERTIG HEEFT DE KATHOLIEKE KERK VOOR HET EERST ZELFS EEN EIGEN 'FILMKEURING' INGESTELD, WAARBIJ VOOR HET EERSTE 'VOOR ALLEN - VOOR VOLWASSENEN EN AANKOMENDE JEUGD - TE MIJDEN' EN DERGELIJKE WERD INGESTELD...

...het was voor de verdelers, zaaluitbaters en ons, operators, eenvoudig.

In België is dat altijd zo geweest: ofwel presenteert ge uw film aan de commissie - of niet. Het was niet verplicht. Als ge hem niet presenteerde, was hij automatisch niet toegelaten. De filmhuizen wisten heel goed: deze film moeten we zelfs niet aanbieden, ze gaan hem toch niet aanvaarden. Een andere film werd dan wel gepresenteerd, kreeg een nummer op voorwaarde van: dit en dat er uitsnijden, en dan was hij: kinderen toegelaten. Ik herinner me niets dergelijks uit

die tijd, of dan gebeurde dit misschien in de filmhuizen zelf, maar ik heb zelf nooit gehoord dat er iets moest uitgesneden worden - als de film kinderen niet toegelaten was.

BEHALVE ALS IN DE PAROCHIEZALEN DE PASTOOR ZEI : DIE KUS MOET ER UITGESNEDEN WORDEN...

Dat gebeurde misschien wel, maar toch niet in de stad. Zelfs niet in de wijkcinema's. Wat er nog altijd kon gebeuren was dat iemand een klacht indiende. De wet laat dit toe. Veel later is dat nog gebeurd, in de cinema Savoy o.a., waar ik op het einde ook nog gewerkt heb. Dat was met die seksfilms uit Zweden en zo, waar door de filmhuizen al stukken waren uitgesneden. Maar dan was het nog te veel. Wat wij kregen moest door de mannen van de gerechtelijke politie die elke vrijdag daar waren, bekeken werden. Ik moest daarvoor elke week naar de Savoy, en dan zegden ze me welke stukken er uitgesneden moesten worden. En als het teveel was, dan kwam de procureur tussen, en dan was 't verkeerd. Die moest dan beslissen of de film werd aangeslagen

(dat is gebeurd!) of dat de film mocht lopen op voorwaarde dat bepaalde stukken er door mij werden uitgesneden. Op donderdag mocht de operator de stukken er weer instoppen.

Maar als de film werd aangeslagen ging de kopie ook mee. En dan moesten alle kopieën in gans België worden aangeslagen. Wij zijn meer dan een keer direct verwittigd geweest door de bestuurder : doe onmiddellijk de kopie weg zodat, als 'die mannen' komen, ze die niet kunnen aanslaan.

Eens zei de bestuurder me : 'vanmiddag om twee uur komen ze, doe de kopie direct weg...' Ik heb die dan ook dadelijk gedemonteerd, naar Brussel verstuurd, en een andere film opgestoken. Ik kan niet meer zeggen over welke film het eerst ging, maar het was waarschijnlijk een van die Zweedse. En inderdaad, om twee uur waren die mannen daar.

Ze kwamen direct naar de cabine. Ik herinner me nog dat ik tegen één van die twee, die nogal pretentieuze was, vroeg wie hij in feite was. Hij vertelde me : 'ik ben die en dat', en beval me de voorstelling dadelijk

stop te zetten. Ik antwoordde dat ik geen orders van hem te krijgen had. Natuurlijk was hij 'er niet graag bij', maar ik wist dat hij me niets kon doen daar die film al was verwijderd. Ik zei : 'kijk maar eens' (door het venster van de cabine), wat hij ook deed. Hij begreep het maar niet. Ik vroeg hem - gespeeld naïef - wat er dan wel zo speciaal was aan de film die draaide... Toen zei hij me dat de film die liep was aangeslagen. Ze hebben dan tot in de kleinste kasten gezocht naar de bewuste film, ze waren natuurlijk zeer kwaad. Als er dus zoiets gebeurde, zal onze bestuurder wel direct het filmhuis verwittigd hebben, of omgekeerd. Alle exploitanten zijn toen direct verwittigd. Maar dat lukte niet altijd. Toch is dat bij mijn weten maar één keer gebeurd in de Savoy. Dat gebeurde wél meer in het *Leopolleke*.

Het is dus voldoende dat er iemand een klacht indient opdat ze er gevolg aan geven. Zij zeggen u echter nooit wie een klacht heeft ingediend. Dus als ze willen...

Wat merkwaardig is is dat die filmpjes uit Zweden die er toen liepen, nu in de *patronage* zouden kunnen vertoond worden.

Het element 'licht' verhoogde de aantrekking van de 'filmtempels': links de *Capitole* - overdag en 's avonds, rechts (*Studio*) *Select* idem, in de jaren 1950. Beide zalen aan het Gentse 'Zuid' bestaan niet meer. (verzameling Warie, Gent)

TERUG NAAR HET BEGIN. IN DE JAREN VIJFTIG BENT U VERPLAATST NAAR CINEMA CITY IN DE NOORDSTRAAT, WAAR U - NAAR U VERTELDE- HET VAK ÉCHT HEBT GELEERD...

Ja, omdat daar een goede operator was, een zekere Paul Van de Wiele. Daar stonden ook -voor Gent- de modernste apparaten uit die tijd, namelijk de *Ernemann IV*, van *Zeiss-Ikon*. Zulke nieuwe prachtige projectoren waren zelfs in het centrum van de stad niet te vinden! Ik had er de toelating pas tegen de avond mijn dienst te moeten beginnen, omdat ik gedurende de oorlog twee jaar verder naar school ging om mijn diploma van 'operator' te halen in Brussel, in het 'Philips'-gebouw, in de 'Jules Joudain-school'. Omdat er geen vroegere trein naar Gent terug was trok ik 's namiddags naar 'de cinema' in Brussel...

Ik ben uiteindelijk ook een goed operator geworden, dat mag ik zeggen. Maar ik ben wel tot aan het einde van de oorlog in de *City* gebleven, en slechts héél op het einde naar de *Ideal* verhuisd, maar die zalen waren toch allemaal van dezelfde eigenaars.

Ze bezaten alle cinema's van de Brugsepoort. Het waren drie *associés*, de twee broers noemden Flips, en een zekere Percegaele. Nu is dat een verzekeraar op de Voskenslaan. Ze bezaten dus al die zalen: de *City*, *Idéal*, *Cameo*, *Novy* ... allemaal.

Het was een bloeiende zaak. Die mensen hebben slim gehandeld. Toen ze voelden dat het niet meer zo goed meer ging met de cinema zijn ze gestopt. Meneer Flips, die uiteindelijk de baas was, is dan naar Amerika getrokken met een *pralinier* van hier, naar San Diego. Ik heb hem wel nog eens ontmoet, maar hij was toen met vrienden en ik heb uiteindelijk geen kans meer gehad hem nog eens te spreken. Nu is hij al lang dood...

Zijn broer, ook een slim iemand, is bij de firma die de *Majestic* had gegaan in het centrum van Gent. Als allerlaatste was daar de *Cinex*. In die tijd is de tweede meneer Flips daar zoals men zegt *chef de salle* geworden.

Hij is ondertussen ook gestorven. De enige die nog leeft is meneer Percegaele, die jonger was.

Ik persoonlijk heb ook niet gewacht op het failliet van de zaak.

Ik ben daar weggegaan in 1978 ... maar ging nog niet met pensioen hoor!

Toen de oorlog voorbij was ben ik naar de *Capitole* gegaan als hulp-operator. In feite was dat naar de *Select*, want de *Capitole* stond onder sekwestering, met die 'oorlogshistorie' met Lummerzheim en zo. Het Engels leger, de *Ensa*, zat daar. De maatschappij was nog eigendom van Lummerzheim. Daar zaten toen de *Savoy* en de *Select* aan het Woodrow Wilsonplein bij. De vrouw van Lummerzheim is er baas geworden. Ik ben dus begonnen in de *Select* als helper.

In die tijd kon je in de centrumzalen bijna niet aan werk geraken als operator. Ik ben daar slechts zeer korte tijd gebleven en ben dan vertrokken naar de *Savoy* in de Kortedagsteeg, waar ik op zeer korte tijd operator geworden ben. Ze noemden dat nog 'eerste operator', 'tweede operator', en zo. Ondertussen volgde ik les per briefwisseling aan de Amerikaanse school *Sprayberry Academie of Radio-Pueblo-Colorado* om de nieuwste technieken te leren kennen.

Korte tijd nadien mocht ik beginnen in de *Capitole* aan het Graaf van Vlaanderenplein, waar ik 'eerste operator' geworden ben.

HEBT U VEEL COLLEGA-OPERATORS GEKEND?

Misschien wel tweehonderd. Marcel De Sutter, Jules Van Dichelen, Frans Alexander, Hubert Hellebaut, Moonen.... Het is een speciaal vak waaraan velen begonnen, maar ook vlug stopten. In de *Capitole* zijn er geweest die heel lang gebleven zijn, maar er zijn periodes geweest dat het om de vijf minuten anderen waren. Ik heb een héél adressenboek bijgehouden... Tijdens de oorlog ben ik in de *City* gebleven en dan door speciale omstandigheden naar de *Idéal* gegaan.

U HEBT ALLE VERBOUWINGEN MEEGEMAAKT IN DE *SELECT*, IN DE *CAPITOLE*, EN ELDERS, MET DE EVOLUTIE VAN DE FILM?

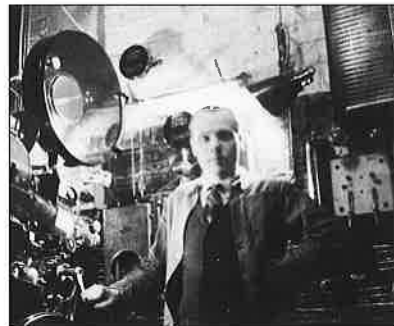

Ja, natuurlijk. Ik heb in de *Select* zelfs 28 jaar gewoond. Achter de zaal was er een appartement. Bij een cinema mag men niet wonen of men moet onafhankelijk van de zaal kunnen buitengaan. Ik had een uitgang langs de Oude Scheldestraat en moest dus niet via de zaalingang.

In de *Majestic* en *Century* bijvoorbeeld waren heel mooie appartementen die tientallen jaren lang leeg hebben gestaan omdat eventuele huurders niet buiten konden zonder de cinema de passeren.

IN DE *CENTURY* HEBT GE NOOIT GEWERKT?

Neen -ten andere, zo noemde dat niet. Vroeger was dat *Oud Gent*, slechts daarna is dat *Century* geworden en daarna *Cinex*. Ik ben dus een tijdje eerste operator geweest onder een 'chef-operator'. Dat was een Fransman. Die is ziek geworden -kanker gekregen- en ik ben dan onmiddellijk benoemd tot chef-operator. Ik kreeg een eigen bureel en moest me min of meer de technische dienst aantrekken, alhoewel er in die tijd nog steeds een dienst was vanuit Brussel. De helft van mijn tijd deed ik bureelwerk, werkvoorzieningen en zo verder. Later hebben ze die dienst van Brussel, die al door dunder begon te worden, afgeschaft. *Cinémécanic* was de naam van die maatschappij, maar men heeft dan het contract voor het technisch onderhoud verbroken en ik ben chef van de technische dienst geworden.

Drie maal operator Albert Warie in de *fifties* : met de scooter Puch, in de projectiecabine van de *Savoy* en bij de geluidsversterking SIEMENS in de *Capitole*.

(verzameling Warie, Gent)

Technisch reglement te hanteren door de filmoperators in de jaren 1950 (rechts).

(verzameling Warie, Gent)

Op dat ogenblik was ik chef-operator, chef van het technisch personeel, elektricien... bijna alles werd door het eigen personeel gedaan. Vroeger had men zelfs metselaars in dienst. In mijn tijd was er een elektricien, een helper en een timmerman in het technisch atelier aan het werk. Zelfs de chauffagewerken, werken aan daken en zo meer, dat werd allemaal door het eigen personeel gedaan. Ik moest dat regelen. Er moest dus niemand meer van buitenaf komen, ik regelde dat allemaal. Alleen als er nieuwe installaties geïnstalleerd werden, kwamen mensen van de firma met mij mee. Ik heb dus de gehele evolutie gekend van de *cinemascope* en verder. Drie jaar lang hebben we ook de *Eldorado* in de Veldstraat gehad waar we de 3D-films hebben gedraaid - in de *Capitole* en daar. En met succes moet ik zeggen. Maar we zijn daar moeten mee stoppen zoals overal elders, door het feit dat er zeer grote problemen

waren voor de ogen, slechts weinig mensen konden ervan genieten. Er zijn allerhande problemen geweest en ze zijn ermee moeten mee stoppen. Die 3D-films zijn nog zes à zeven jaar blijven lopen. Maar die speelden we dan als gewone films.

Een 3D-film was een procédé met filters en twee films op twee machines die synchroon liepen, mét polarisatie. Het publiek kreeg daarbij een bril opgezet, blauw en rood. En met uw linkeroog zag je alleen het linkerbeeld door de filter, en rechts dito. Maar men moest daarvoor perfecte ogen hebben.

PRAKTISCHE RAADGEVINGEN VOOR DE OPERATEURS

Inzake de ontvangstname, de projectie, de bewaring en de terugzending van de filmkopijen

Ontvangstname en nazicht van de kopijen.

Bij de ontvangstname van een nieuw filmprogramma :

- controleer het aantal dozen;
- zie zorgvuldig de staat van de film na door vergelijking met de staat vermeld op het Bulletin van Nazicht dat zich normaal in doos nummer 1 moet bevinden.

Zo de vermeldingen op dit Bulletin niet overeenstemmen met Uwe bevindingen moet, vóór Uw eerste vertoning een telegram verzonden worden aan het filmverhuurkantoor met vermelding van de motieven en de uitdrukking van voorbehoud.

LET OP : zo deze formaliteit wordt verzuimd zult U aansprakelijk gesteld kunnen worden voor de beschadigingen die aan de kopij werden toegebracht vóór ze op Uwe kabine toekwam.

Test van de projector en reinigen van de filmbaan.

Heb steeds enkele meter nieuwe film in voorraad. Maak er een doorlopende band van die U in de projector plaatst en een 50 tal keren laat doorlopen.

Zo de band die proef zonder beschadiging doorstaat loopt U weinig kans Uw film te beschadigen.

Zo de band echter lijnen, koorden of prikken vertoont dient de oorzaak ervan opgespoord vóór de eerste voorstelling begint. Zo voorkomt U latere naderigheden.

Reinig vóór ELKE vertoning de transportrollen en de glijbanen, de geluidsaflezer en in het algemeen, van boven naar onder, alle delen van de projector waar de film doorloopt.

Zorg steeds Uwe kabine smetteloos zuiver te houden. Laat nooit de film in aanraking met de vloer komen, waar zij stofdeeltjes zal opnemen die, overgebracht op het projector-mechanisme, de bron zijn van strepen en lijnen.

Denk eraan dat stof door een filmstrook wordt aangetrokken zoals ijzer door een magneet.

Het opwickelen van het filmprogramma.

Stel Uw filmprogramma uit een even aantal spoelen samen. Plaats dezelfde spoelen steeds op dezelfde projector; in geval van beschadiging weet U onmiddellijk welke projector schuld heeft.

Een vermenigvuldiging van het aantal mork- of kontekens op het einde van ieder filmdaal is uit den boze; stel U tevreden met het reglementaire teken dat is aangebracht.

Zo elke operateur zijn « eigen » systeem wil gebruiken zal het einde van een filmdaal alras een opeenhoping van gaten, kruisen, strepen en dergelijke soorten merktokens worden, waar ge zelf niet meer uit wegwijs wordt.

Projecteer nooit een film die enkel op een spil zonder wanden gebobineerd is. Ge kunt er akelig last mee krijgen.

Gebruik enkel spoelen die in goede staat zijn. Zie na of de wanden recht en zonder fouten zijn. Een kromgetrokken spoel is dadelijk uit dienst te nemen want zij is een bron van zware filmbeschadiging.

Zo het programma U wordt geleverd in delen die 600 m. lengte hebben raden wij U aan Uw programma op spoelen van dezelfde lengte (600 m.) samen te stellen.

Waakzaamheid tijdens de voorstelling.

Zo de film tijdens het afrollen, bij de doortocht van de glijbanen, aan het « klappen » gaat, betekent dit dat de nieuwe filmstrook gelatino afgeeft in de verhitte glijbanen van de projector. Een zware beschadiging kan er het gevolg van zijn.

Om daaraan te verhelpen zonder de projector stil te leggen hoeft U duim en wijsvinger met VLOEIBARE PARAFFINE te bevochtigen, waarna U met die twee vingers lichtjes de perforaties langs elke kant van de film aanraakt.

Na het afrollen van de spoel dient de glijbanen met een oplossingsmiddel gereinigd te worden.

Vooraleer de volgende spoelen te zetten bevochtigt U een zacht doek met vloeibare paraffine en wrijft U daarmee lichtjes over de twee flanken van de opgerolde film.

Het plakken.

Gebruik voor het plakken geen zuivere acetone maar een speciaal zich in de handel bevindend plakmiddel voor onontvlambare film.

Plak steeds een film in de ruimte tussen de beelden.

Snij een film niet door in het midden ener perforatie.

Gebruik bij voorkeur een plakperstoesletje en oefen U om de breedte der opeengeplakte delen tot een minimum te herleiden.

Gebruik in geen geval « plakbanden » in vervanging van een plakmiddel voor films.

Snij slechts het aller noodzakelijkste deel van een film af.

Het oprollen, Stockeren en Terugzenden.

De U toevertrouwde film representeert een niet onbelangrijk kapitaal; zorg er voor ze niet te beschadigen.

Span de film lichtjes aan TIJDENS het oprollen; doe het nooit NA het oprollen want zo veroorzaakt U lijnen en krabben.

Laat de zijkant van de film tussen duim en wijsvinger glijden onderwijl U ze in de VERLENGENIS VAN DE AS van de wikkelmachino houdt.

Rol nooit de film op terwijl U de spoel in de hand houdt en trek vooral de film niet naar U toe want dan worden de zijkant van de film tegen de boord van de draaiende spoel geporst wat het ontstaan van dwarslopende krassen tot gevolg heeft.

De praktijk heeft bewezen dat, bij die verrichting, het dragen van een ring (voornamelijk aan de linker hand) eens te meer oorzaak kan zijn van beschadiging.

Vergeet niet, bij de terugzending, de controlekaart MET BIJGEVOEGD SCENARIO in doos nummer 1 te plaatsen.

U behoudt enkel het Bulletin van nazicht; klasseer het zorgvuldig.

Wanneer U de film op een spil opspoelt om ze terug in de dozen te bergen moet U ze met de vlakke hand leiden om niet met geplooid vingers.

Belangrijke aanbevelingen.

a) MAGNETISCHE KOPIJEN « 4 PISTEN » EN MAGOPTISCHE KOPIJEN.

Zo een magnetische of een magoptische kopij wordt geleverd, overtuig er U dan van dat al Uwe gotande transportrollen aangepast werden en er geen enkele standaard-rol in dienst blijft.

b) SMEREN.

Gebruik geen teveel aan olie. Een goed geplaatste druppel is beter dan een stroompje olie dat novens de te smeren plaats loopt.

Verwijder bij elke smering het eventueel teveel aan olie en verwittig de zaaldirecteur zo U een olielek of -verlies vaststelt.

Tekst van de Heer J. L. HOUSSA - export-techniker.
Uitgegeven door de Vereniging der Kinemabestuurders van België - v.z.w.d. — Koningsstraat 241, Brussel.

Het *fifties*-interieur van de *Studio Select*, één der mooiste centrumzalen die Gent ooit rijk is geweest.

(verzameling Warie, Gent)

De sublieme Interbellum-decoratie van de filmdoekomlijsting in de *Capitole* (1935, architect Geo Henderick) moest, bij de introductie van de *Cinemascope* worden aangepast. Dit gebeurde op een even opulente manier (midden en onder).

(verzameling Warie, Gent)

pag. 11
Nostalgische affiche van een 3D-film vertoond in cinema *Oud Gent*, in de jaren 1930.

(verzameling Stadsarchief, Gent)

Een tweede punt was, dat er geen goede brillen waren, dat was maar plastic, hé. Eens heb ik een goede bril gehad, met échte glazen, en dat was *magnifiek*, hé. Niettemin, ge moest ogen hebben die zich aanpasten, en dat was voor 60% van de mensen niet zo.

We kregen die films echter nog gedurende jaren daarna te vertonen, en we zagen dat omdat op de kopie altijd een L of een R stond, *left of right*. Voor de projectie maakte dat echter geen verschil. Het schijnt dat men nu terug pogingen onderneemt om reliëf in de film te brengen...

DE CAPITOLE, DANK ZIJ HAAR GROTE ACHTERSCÈNE, WERD OOK NOG REGELMATIG GEBRUIKT VOOR OPTREDENS VAN ZANGERS, EN VOOR VARIÉTÉ...

Er zijn ook veel orkesten naar de *Capitole* gekomen, voor de oorlog, tijdens en na de oorlog. En dan meer en meer 'vedetten'. Dat gebeurde in het winterseizoen op scène, meestal op donderdag. Soms 's namiddags, maar meestal 's avonds.

En vroeger was daar veel plaats, er was een grote scène omdat alle toestellen, scherm, geluid en zo meer, naar boven moesten kunnen worden gehesen. We hebben zelfs een orkest gehad van honderd man. Ten andere, die orkestmeester, Pierrino Gamba, leeft nog. We hebben daar zeer veel spektakels gehad, in de jaren 1950...

Vroeger was de *Capitole* ingericht voor decors, licht en zo meer. De hoogte van de scènatoren was zeventien meter! Dat zit daar nog altijd, afgeschermd met een traliewerk en metalen *travers*, met korden.

Dat is allemaal verdwenen met de komst van de 'cinemascope' in de jaren 1960. De *Capitole* was een sterk gebouwde zaal, allemaal beton. Maanden hebben ze daar gewerkt. Twee maanden om de scène te verbreden. Dat grote scherm van de cinemascope kon niet meer opgetrokken worden en op den duur is alles verdwenen, de verlichting, alles. Er zijn nog wel spektakels geweest, maar beperkt.

Zangers en zo, dat kon nog, maar geen grote decors meer.

De geluidsversterking bij zulke evenementen gebeurde altijd door de firma Van Hecke uit Gentbrugge, dat is altijd perfect gedaan geweest. Wij zelf hadden daarvoor geen installatie. We hadden wel een versterker om een micro aan te sluiten en zo, maar die was niet geschikt voor grote spektakels.

UIT WAT BESTOND DE TECHNISCHE UITRUSTING VAN DE CAPITOLE ZÉLF?

We hadden daar maar 130 volt. Overall elders in de stad lag 220 volt en 380 volt ofte drijfkracht. Daar, in de *Capitole*, was dat niet zo. Er bestond een hoogspan-

ningscabine en de elektriciteit kwam binnen op 12.000 volt, klassiek, maar de uitgang was wel *trifasé*. Overall in de *Capitole* waren dat lampen van 130 volt. En noodlicht op batterijen van 110 volt. Het voordeel van die 130 volt was dat er nooit gebrom in de geluidsinstallatie zat (daar was Van Hecke zo *content* om).

Lampen voor 130 volt, die bestaan niet meer. Ik heb in mijn tijd daar alle lampen stilletjes aan vervangen naar 220 volt, want ik geraakte aan geen lampen meer van 130 volt.

De hoogspanningscabine is er nog altijd, maar is buiten dienst.

Na het failliet is daar alles onder

water gelopen. Men moest er dag en nacht pompen, het complex lag immers lager dan de riolering.

Toen er niemand meer werkte, werd er ook niet meer gepompt, en alles kwam onder water te staan. Daardoor zijn alle installaties kapot gegaan. Als ze daar nu nog iets doen, nemen ze stroom van daar-naast, met een kabel...

VERTEL EENS WAT ANEKDOTES UIT DE TIJD DER VEDETTEN?

Het voorprogramma bestond uit kleine attracties en variété, beginningen en *vedette américaine*. Slechts na de *entre-acte* kwam de 'ster'. Er traden hier tientallen wereldvedetten op. Van Jan Kiepora en Martha Eggerth, Tino Rossi, Joséphine Baker, over The Ramblers, onze eigen Leo Martin en zijn orkest, Les Compagnons de la Chanson, tot Johnny Halliday en Sylvie Vartan. Te veel om op te noemen.

Op een namiddag kwam bv. Maurice Chevalier voor de repetitie. Chevalier was nogal kieskeurig. Onze elektricien was een échte Gentenaar en op zeker moment zei mijn elektricien op zijn 'platste Gens': "ja moar, als te zuu es kan t'ij mijne ...." (ge weet wel). Maar Maurice, die had dat direct begrepen, want hij had hier vrienden in de Vlaanderenstraat, ik denk dat dit in 'Den IJzer' geweest is. Hij kwam dus dikwijls naar Gent, ook incognito. Hij was ook goed gekend in 'd'Oude Hoeve', in Latem. Het was dus een uitdrukking die hij begreep, en op slag was hij gekalmeerd, en wij dachten, tja, dat zal vanavond voor problemen zorgen. Maar absoluut niet, 's avonds klopte hij op de elektricien zijn schouder, zo van "ha, hoe is' t", "*comment-ça-va*" en al wat ge wilt.... Nu ja, artiesten zijn over het algemeen wat grillig, niet.

Eén van de aangenaamste was Dalida. Die wilde zelfs geen loge. Dat was de vriendelijkheid zelve. En wie als man dan, ook de vriendelijkheid zelf was -we hebben hem wel een viertal keren hier ge-

had- dat was Gilbert Bécaud. Alleen vlak vóór de voorstelling was hij zeer nerveus, dan moest ge hem een beetje met rust laten. Maar ge moest die mensen (zelfs als het niet kon) zoveel mogelijk voldoening geven.

Ik heb zelf het geval gehad met Jan Kiepura. Die vond bij de repetitie dat de verlichting onvoldoende was. Alles brandde echter, ik kon daar niets méér aan doen. Maar dan moogt ge dat niet zeggen. Ik zei: we gaan het nodige doen. Ik ging dan eens naar boven, naar de

telefoon. Ik was altijd in verbinding met de cabine, van waaruit het licht hoofdzakelijk kwam. En ik deed of ik iets zei aan de operator. Dan keerde ik terug, en vroeg of het nu beter was. "Ja, perfect" zei hij dan...

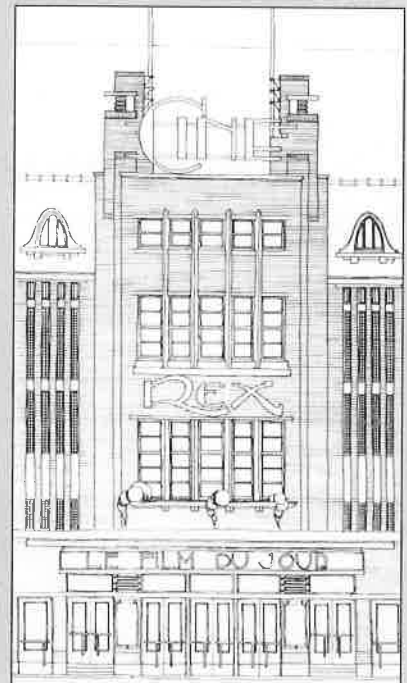
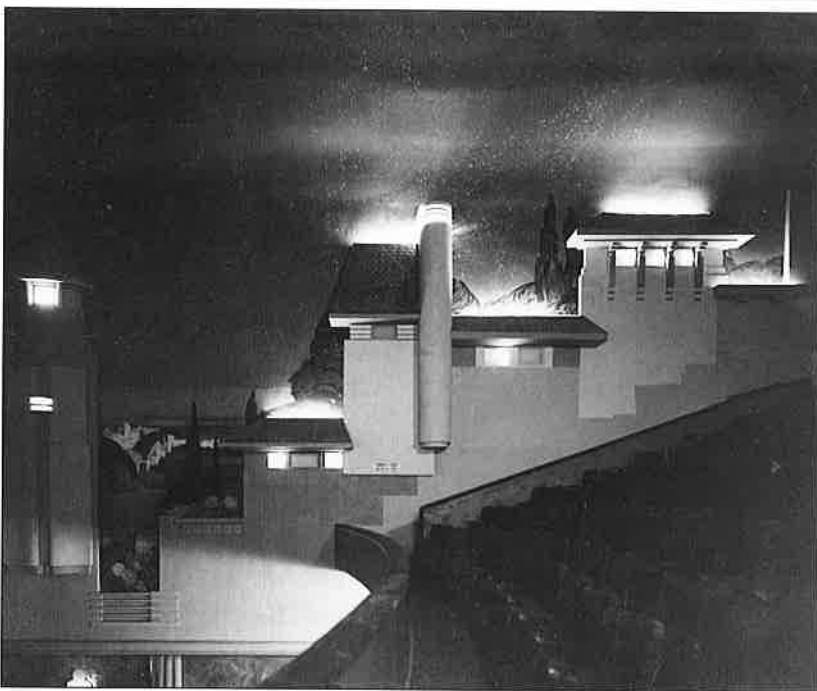
En Jacques Brel. Weet ge dat hij zelfs één van zijn liedjes in zijn loge in de *Capitole* gecomponeerd heeft na zijn optreden hier?

De laatste vedette die we in de *Capitole* zagen optreden was Mi-reille Mathieu.

IN DE JAREN ZESTIG HEBT GE OOK NOG AAN FILMPRODUKTIES MEEGEWERKT?

Dat is iets anders. Ik werkte toen voor *Cinébel*, van Raymond Cogen en Paul Berkenman. Die hebben films in Gent opgenomen. Ze zijn begonnen met een film of twee in het Nederlands, die zijn geen succes geworden.

De eerste film in Gent was '*Prelude tot de dageraad*', met Nicole Narcos en Jef Demedts, de huidige directeur van het NTG. Een beetje een stuntelige film. Ze hadden niet

De *Ciné Rex* (1932, architect Geo Henderick) - *Le petit Palais du Cinéma* - beantwoordde met zijn fraaie gevel en interieur volledig aan de internationale faam die gelijknamige zalen in binnen- en buitenland kenden (boven en rechts).

(verzameling Deseyn en Warie, Gent)

veel middelen toen. De première ging door in de *Select* in februari 1959. De tweede film was niet zo slecht. Maar in die tijd kon je met Nederlands gesproken films niet ver gaan. Toen hebben ze de beslissing genomen de derde film in het Frans te maken. En dat was 'Amour d'Automne' - 'November-spelen'. Die was niet slecht, die heeft in de *Savoy* en zo gelopen. En ze hebben niet laten merken dat het een Belgische film was. Het publiek dacht dan ook dat het om een Franse film ging.

De volgende film, 'Une demoiselle sans bagage' is grotendeels in Zwitserland opgenomen, in Holland, in België - zelfs in Gent... De film was niet slecht voor de beperkte middelen die ze hadden, maar ze zijn een beetje te rap gegaan, ze zijn onmiddellijk aan de volgende film begonnen 'Le vampire' of zoiets, gedeeltelijk gefilmd in restaurant Den Helder en het *Coliseum*, met decors van de voor en van een zekere Declercq. Ik heb de montage voor een deel voor mijn rekening genomen, ik was

toen student, en deed een beetje van alles, o.a. *aide-monteur* van Cogen. De film was bijna voor de helft gemonteerd toen men merkte dat 'Une demoiselle...' geen succes was.

Ze zijn toen failliet gegaan. Nadien heb ik nog een tijdje met Cogen gewerkt in Brussel voor een firma die een televisieprogramma maakte voor de RTB. Dat waren lessen Nederlands bestemd voor Brusselaars die in banken werkten, 'Le néerlandais pratique'. Wij namen in 35 mm op omdat die

De reclame-auto van de Capitole, einde jaren 1930 (boven).

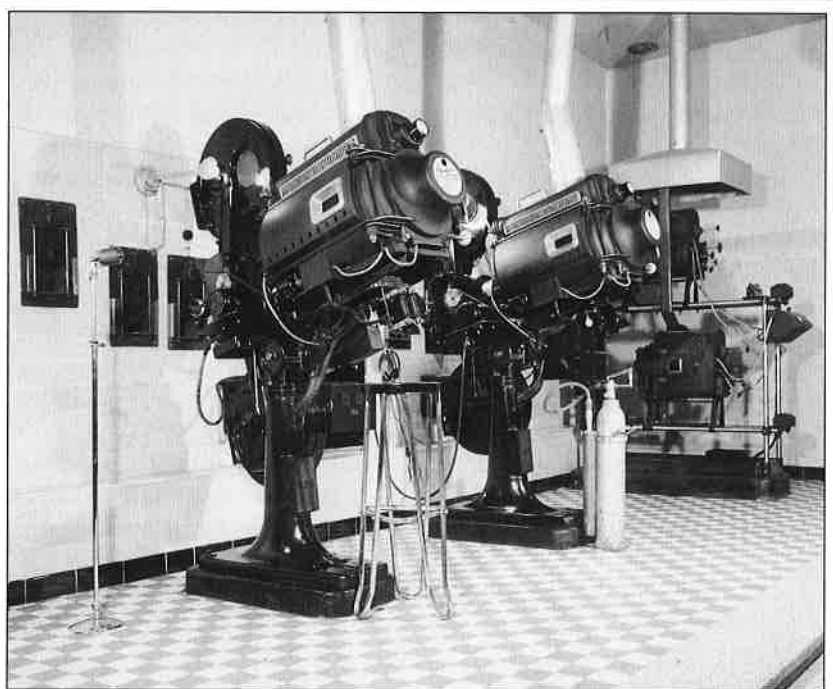
(verzameling Warie, Gent)

De oorlogsjaren zetten een domper op de lichtcultuur der filmtempels (midden).

(verzameling Warie, Gent)

Affiche in Art-Decostijl voor de actualiteiten in filmzaal Cinéac Veldstraat (1939). Het lichteffect is ook hier essentieel.

(verzameling Stadsarchief, Gent)

De ruime projectiecabine van de Capitole was in 1935 voorzien van de toen modernste apparatuur : 2 projectoren AEG, stroomgelijkrichters WESTINGHOUSE, een lichtorgel en projectoren BREUKERT voor dia's en speciale effecten op het doek.

(verzameling Warie, Gent)

films voorzien waren voor latere voorstellingen in scholen. In die tijd was televisie nog in 16 mm, dus onze films moesten daarna van 35 naar 16 omgezet worden. Dat is wél een succes geworden. Cogen heeft zelfs felicitaties van de minister gekregen - daar heb ik de brieven van gezien. Er zijn 72 uitzendingen van ca. 15 minuten elk van gemaakt. Ook deed ik soms figuratie of een kleine rol. Dat was mijn participatie aan de produktie. Daarna is het gedaan geweest.

HAD GE OOK GEEN EIGEN BEDRIJFJE VOOR RECLAME?

Nee, dat was niet zo. Ik was wel 'distributeur' van dia's voor Gent en omliggende voor *Publi-Ciné* en *Vandam K.H.*

WERD DAAR MUZIEK OP 75 EN LATER OP 45 TOERENPLATEN BIJ GEDRAAI?

Nee, dat was zonder muziek, maar wel tekst voor dia's die op publiciteitsplaten werd opgenomen en later op magnetische banden. Daarna is dat totaal afgeschaft en is het definitief film geworden, omdat film niet zo duur meer was en ook kleinere firma's zich dat kon-

den permitteren. Ten slotte zijn het allemaal dezelfde films geworden, in de cinema of op televisie. *Vandam K.H* is nu samen met *RMB*.

EN HOE IS UW LOOPBAAN DAN BEËINDIGD?

Ik ben gestopt bij *Sofexim* op het ogenblik dat het slecht begon te gaan.

Ik heb me dan maar laten 'afzetten' (ontslaan) om 'economische redenen' en daardoor heb ik die miserie van het faillissement niet gekend. Tijdelijk is de boel nog overgenomen door *Heylen*. Ondertussen was *Cinex* overgenomen, de *Plaza*, de *Rex*...

Volgens mij is dat het begin van het einde geweest. En dan is natuurlijk de *Decascoop* gekomen. *Heylen* is hier in Gent op tijd gestopt, maar in Antwerpen is hij toch failliet gegaan.

IK LEES HIER DAT UW MOEDER NOG KASSIERSTER GEWEEST IS. EN DAT VOOR IEMAND DIE ZO'N GOEDE ACTRICE IS GEWEEST ...

Ja. Mijn moeder moest werken na die *krach*. Ze heeft in de Grand Bazargewerkt, is nog verpleegster

in de *Institut Moderne* geweest. Ze heeft nog van alles gedaan. Op hetzelfde ogenblik deed ze thuis nog voetverzorging en zo. Maar heeft nooit iets meer op het toneel gedaan...

Nadien is ze begonnen in de cinema. Want ik ben in de *Capitole* geraakt op het moment dat zij daar 'caissière' was. Nadien is ze naar de *Idéal* in de Wondelgemstraat gegaan. Daar heb ik mijn vrouw leren kennen. Zij was daar 'ouvreuse'. Later is ze 'ouvreuse' geworden in de *Movy* - die afgebrand is en nadien tot *Metro* herdoopt. Dan is zij ook gestopt.

Ik heb ongelukkig genoeg mijn vrouw verloren toen ze pas vijftig jaar oud was.

DE ZAALDECORATIE IN WIJKCINEMA'S EN DE CINEMA'S VAN HET CENTRUM WAS VERSCHILLEND, NIET?

Ja, en toch waren de zalen van die wijkcinema's zoals de *Movy* mooi hoor. Niet allemaal. De *Ideal* en zo, die was oud, maar de *City* en de *Movy*, dat waren mooie zalen, nieuw van net vóór de oorlog. En kwestie van installatie: daar waren de cabines moderner dan in het centrum!

Wat ik misschien nog kan vertel-

len. In de *Capitole* was het bv. normaal om affiches een jaar op voorhand te zien,

In de *Capitole* had men eerst de 'mezzanines' en hoger het 'balcon'. Daar was een heel lange gang over de volledige breedte van de zaal die volging met affiches van voorstellingen van het daaropvolgende jaar. In die tijd kon men een film niet verlengen. Men had de film voor acht dagen en dan was 't gedaan. Men kon hem later heremenen, maar verlengen niet.

HET VERSCHIL MET HET CENTRUM WAS DAT IN DE WIJKCINEMA'S B EN ZELFS C-FILMS WERDEN GEGEVEN, OF ZELFS TWEE ACHTER ELKAAR, EN IN HET CENTRUM NIET.

Vóór de oorlog werden er altijd en overal twee films afgedraaid. Maar de Duitsers hebben dat ingevoerd: één film slechts per voorstelling, en dat is zo gebleven.

In de *Actual* of *Cineac* werden alleen maar filmactualiteiten en bijfilms vertoond. De *Actual* in de Veldstraat is daar mee begonnen, met actualiteiten, tekenfilms enzovoort, maar geen hoofdfilm. Dat bleek geen succes en de zaal is overgenomen door de *Cineac*. Het heeft niet lang geduurd. Ze zijn

daar dan terug hoofdfilms bij gaan brengen. Ook dat is geen succes geworden.

Daarna is het systeem over genomen door de *Eldorado*, die er toch lang is gebleven.

HOE STOND HET MET DE FILMZALEN ONDER HET DUIJS BEWIND?

De Duitse filmproductie was goed in die tijd. En een bewijs is dat men sommige films uit die periode nu nog kan terugzien.

Bijvoorbeeld de film met Marika Röck: '*Cora Terry*' Een film waarin ze twee rollen speelt, die van twee zussen.

Marika Röck was een actrice uit de duizend. Die kon alles. Die kon spelen, die kon dansen, die kon zingen... Als men die film nu terugziet is die technisch wel wat *depassé*, maar het scenario, zelfs de montage is goed. Dat is met nog films uit die tijd het geval. Films met *Christina Söderbaumen* zo. Dat waren goede films.

De meeste mensen hier waren zeker tegen de nazi's, maar ze gingen toch naar de cinema, ze trokken zich dat niet aan.

Op dat moment had men niets anders dan Duitse, Franse en -in mindere mate- Italiaanse films.

Elke week werd daarbij geen Duitse, maar Belgische actualiteiten vertoond, met enkele Belgische onderwerpen en slechts stukken uit de Duitse *Wochenschau* - die dus nooit volledig vertoond werd aan het publiek, alleen aan de soldaten.

Problemen had men daar niet mee. De Duitse troepen behaalden overal successen - dat is ten andere een tijdje écht zo geweest. Maar de mensen maakten daar geen problemen over.

Het gebeurde dat men de namiddag soms speciale voorstellingen moest geven. Daar moest iemand voor 'opkomen'. Zo bijvoorbeeld voor de *Todt*-organisatie met films over Bayer, wetenschappelijke films en zo. En dat was niet voor het gewoon publiek.

Wat er dan wel was waren die voorstellingen voor die VNV'ers, en dan was er altijd iemand bij u in de cabine die u overal volgde. Ge wilde de film bobineren, bv. Dan moest ge naar de bobinage, hij ging met u mee... Omdat ze bang waren dat men de films zou saboteren. Ik heb daar geen problemen mee gehad. De baas vroeg of ik dat wilde doen, en waarom niet - als er iets te verdienen was. Vooral in de oorlog, ge moéste het doen, hé...

NA DE OORLOG WAS DAT WEL ANDERS, TOEN WERDEN ZEKER GEEN DUITSE FILMS MEER GEDRAAID.

Nee, dan kwamen ineens van overal en direct de Amerikaanse films uit. Die hadden weggestoken gezeten gedurende de oorlogsjaren, ook in Gent en Brussel. Waar, dat weet ik niet, dat wist niemand. Maar ze waren er. Direct. Van de ene dag op de andere. Ik moet u niet zeggen dat ze veel succes hadden...

In de periode dat mijn moeder 'caissière' was in de *Capitole*, direct na de oorlog, waren daar drie kassa's. Twee beneden en één op de trap naar het balkon. Toen was het klassiek als men zei: "de voorstelling begint", de mensen al aan de trap stonden te wachten voor de volgende voorstelling. Als ze nu twee minuten moeten wachten pro-

testeren ze al, maar toen stonden ze uren in de rij. Toch was de *Capitole* geen kleine zaal : 1750 plaatsen, dat was veel. Maar dat zat voortdurend vol. Ook in de week. Er bestond niets anders. Dat en de *Ancien Belgique* in de Veldstraat, waar jazz-orkesten optraden.

EN DE DUITSE FILMS, ZIJN DIE DAN VERBRAND?

Dat denk ik niet. Het gaat niet altijd zoals de mensen denken. Het is daarom dat er in Gent tijdens de oorlog ook Amerikaanse films verborgen waren, zoals in de Vooruit. En die zal er niemand gevonden hebben, wees maar gerust...

TOT BESLUIT : WAT WAREN VOOR U DE BESTE ZALEN WAT LOON EN WERKOMSTANDIGHEDEN BETROF?

De *Capitole*, *Century* en *Rex* : de beste zalen voor het personeel. Die beschikten er over rustruimte of - zoals in de *Century* - zelfs over een leegstaand appartement.

In de *Savoy* bijvoorbeeld - ingericht in een oude kapel - was het verschrikkelijk : kleine werkruimtes en ingesloten ...

De lonen waren ook niet zo fameus. In 1956 bijvoorbeeld verdiende een eerste operator in de *Capitole* maar 24,50 frank per uur. Andere - tweede - operatoren nog minder. En in andere zalen was dat maar 20,50 frank.

In 1975 bedroeg het uurloon in verhouding nog minder : 117,80 frank voor een eerste operator, en alle andere 115 frank...

(verzameling MIAT, Gent)

Gent heeft in de voorbije decennia teeds een of ander lokaal filmtijdschrift gekend. In samenwerking met de populaire Gentse Radiodistributie was dat in de jaren 1950 'Ciné-Gent' met goede filmrecenties. Rechts een exemplaar uit 1958 met een foto van Leo Martin.

(verzameling Warie, Gent)

Pag. 14 & 15
Filmglorie uit de oorlogsjaren : de markt werd overspoeld met Duitse producties. Andere dan Italiaanse en collaborerende Franse of Belgische films waren verboden.

(verzameling Warie, Gent)

Ciné- gent

46 JAAR - WEEKBLAD
Nr 48 Prijs: 5 fr.
VRIJDAG
28 NOVEMBER 1958

IN DIT NUMMER

ACHT
FILMBESPREKINGEN

ALLE DPROGRAMMA'S
Cinéma — Opera
Theater - Tentoonstel-
lingen - Voordrachten
Bals en Concerten

Filmkritische
Tribulaties

Kunstleven

Het programma der
Radiodistributie

Wie is dat ?

